

Nov grob

MICHAEL JALOVEC
Kakor smo včeraj poročali, je umrl poznani Michael Jalovec. Doma je bil iz vasi Hrastje, fara Cerklje pri Krškem, odkoder je prišel v Ameriko leta 1900. Njegova prva žena Anna je umrla leta 1914, nakar se je vdrugič oženil, in njegova druga žena Matilda, rojena Drugović, je umrla leta 1941. Bil je vselej aktiven v naselbinski ter med ustanovitelj družstva Slovenec, št. 1 SDZ, pri katerem je vedno bil član, kakor tudi član podružnice št. 5 SMZ. Dolgo let je vodil gostilno na 6424 Spilker Ave.

Tukaj zapušča otroke: Michael ml., Mrs. Matilda Nosse, Mrs. Mary Matko, Mrs. Rose Nosse in Mrs. Helen Pirtz, brata Johna, ki je aktiven pri društvu Slovenec, 14 vnukov in več drugih sorodnikov, v stari domovini pa sestro Ano Bencin. Sin Albert je umrl v detinstvu. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 9.30 uri iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Vida ob 10. uri in nato na pokopališče Calvary v družinsko grobnico.

Churchillov predlog

LONDON, 11. maja—Churchill je imel v spodnji zbornici napovedani zunanji politični govor. Glede obolelega zunanjega ministra Edena, je Churchill dejal, da bo okrevanje trajalo več mesecev. Med tem časom bo sam vodil britansko zunanjo politiko.

Najvažnejši del njegovega govora je bil predlog, da naj se vrši sestanek treh velikih—to je njega, Churchilla, predsednika Eisenhowerja in Malenkova. Nekaj bi se na tem sestanku le doseglo, da se ublaži svetovna napetost, je dejal Churchill.

Churchill je nadalje označil mirovno ofenzivo iz Moskve za največji mednarodni dogodek po smrti Stalina.

Zlata poroka

V krogu svojih sorodnikov in prijateljev sta v nedeljo obhajala Mr. in Mrs. John in Jennie Krasna iz 1242 E. 187 St. svojo zlato poroko. Za to priliko so jima domači priredili lepo presenečenje v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Slavljenca imata hčer Mrs. Jane Akers, Mrs. Krasna je pa teta poznane Mrs. Mary Zaman iz E. 149 St. Sorodniki in prijatelji izkrajajo slavljenca svoje iskrene čestitke v srčni nadi, da bi jima bila usoda mila, da bi zdrava dočakala diamantni jubilej!

Na obisku

Iz Springfielda, Ill., je prišla na obisk v Cleveland Mrs. Josie Pristave, rojena Kunstelj, došla iz Malega Globočja, fara Zagraдец. Tu je na obisku pri svoji bolni prijateljici in bivši sošolki Mrs. Jennie Premrov, po domače Antončeva, rojena Maver, doma iz Dečevasi. Mrs. Premrov stanuje na 1043 E. 70 St., kjer prijateljci lahko obiščejo Mrs. Pristave, katera pozdravlja vse domače v Springfieldu in znance tukaj. Tu bo ostala do 20. maja. Dobrodošla!

POKOJNINE SO V NEVARNOSTI! PREDLOG TRGOVSKE ZBORNICE

WASHINGTON, 11. maja—Trgovaška zbornica je predlagala ameriškemu kongresu zakonski osnutek, po katerem naj bi se delavski fond, ki služi za izplačevanje pokojnin delavcem, ki so dosegli 65. leto, uporabil tudi pri dajanju socialne pomoči, katero breme sicer odpade na ramena krajevnih in oblasti posameznih držav.

Na desetine milijonov ameriškega delavstva je upravičeno do pokojnin, pokojnine pa naj se jim izplačujejo iz penzijskega fonda Social Security, v katerega je plačevalo delavstvo samo. Na ta način je zrasel fond 18 milijard dolarjev.

Penzijski upravičenec, če je dela zmožen, mora do petdeset let do 65 let, da lahko uživa dobrote pokojnine iz tega fonda. Pokojnine se razumljivo izplačujejo tudi pred tem letom starosti, ako delavec postane bolan in dela nesposoben. Toda povdarek je na tem: Prvič, da so se zbirali prispevki za ta fond od delavskih plač, prispevki pa so se avtomatično odtrgavali. Drugič: Fond je lahko narastel na tako višino, ker je bilo razmeroma malo penzijskih upravičencev s 65 letom starosti.

Ameriška trgovaška zbornica, ki je načelna nasprotnica vsaki socialni politiki, sedaj predlaga, da naj se uvede splošni sistem dajanja socialne pomoči, penzije in druge socialne pomoči pa naj se jemljejo tudi iz tega fonda, ki je bil namenjen in zbran edino v namenu, da s eiz njega plačujejo delavske pokojnine. Vsa-kokratna pokojnina ali drugača na podpora pa bo odvisna od vsakokratne presoje novega tajništva, ki vod iskupno skrb za socialno politiko, vzgojo in narodno zdravje. Samostojni fond, iz katerega gredo pokojnine, bi se uknil, s tem pa tudi trdnost delavskih pokojnin.

Predlog trgovske zbornice se najboljše osvetli s primerno privatnega zavarovanja. Nekdo n. pr. je zavarovan za starost. V ta namen ima izstavljeno polico, na katero plačuje redoma določene prispevke. Kar na enkrat pa naj vodstvu zavarovalnice, pri kateri je zavarovan, pride na misel, da naj se vplačani zneski uporabijo tudi za druge namene, kakor n. pr. za podporo ubogim prijateljem in znancom! Kaj bo rekel zavarovanec? Moji prispevki so bili določeni izključno v ta namen, da jaz dobim, ko policia zapade, moje zavarovalnino!

Predsednik Eisenhower je v volilni borbi najavil, da je celo za razširjenje socialnega zavarovanja. Ali bo zopet ostalo pri obljubi, ki ne bo izpolnjena, marveč naj se podre še to, kar je bilo na socialnem polju do danes zgrajenega? Ali bo obveljalo, kar je Eisenhower trdil kot predsednik univerze Columbia, da naj gre vsak Amerikanec, "ki želi socialno sigurnost, v ječo, kjer bo dobil hrano in pijačo in posteljo in streho nad sabo."

Poleg načrta trgovske zbornice so nekateri republikanci predlagali svoje posebne načrte, v katerih so označevali dosedanje zavarovanje naravnost za "nemoralno." Zanimivo je nadalje, da se tajnica, ki načeljuje oddelku federalne vlade za socialna vprašanja, vzgojo in ljudsko zdravje, Oveta Culp Hobby na vprašanje, kaj misli o teh zakonskih predlogih, ni hotela izjaviti v tem smislu, da bi jih kratkotalmalo kot krivične in nesocialne

NEKAJ STRANI IZ INDOKINE

Gumi, riž, sladkor, tobak, kava! To so gospodarske dobrine, ki lijejo iz južno vzhodnega azijskega vreca v dežele Evrope in Amerike. Na gumiju ste zainteresirani dve ameriški družbi: United States Rubber Co. in pa Goodyear Co.

Glavni ravnatelj posameznih podjetij v teh krajih imajo mastno plačo, stanovanje z vsemi udobnostmi, kakor doma v Ameriki, ob koncu leta pa bonus, ki pride tudi do \$150.000.

In delavci? Če si more nekdo od domačinov prihraniti toliko, da si kupi kolo, je srečen. Kajti dnevna mezda gre po centih, ne pa po dolarjih.

Tudi za zabavo in igre je preskrbljeno. Delavci lahko igrajo, toda samo v družbi z uradniki podjetja. Delavci redoma zgubijo, igrajo na kredit in podjetje zaseže njihovo plačo, delavca pa prisilijo, da sklepa nadaljnje mezdne pogodbe.

Srečni delavec, ki ima kolo, mora stopiti raz kolesa, če se pelje mimo belca, ali pa če ga sreča. Pri tem je obvezan globok poklon.

Politično pa je nadvse zanimiv pojav, ki bi ga imenovali prebujenje. Kakor so pač kolonije, tako so mnogi domači sinovi študirali ali v Franciji, ali na Nizozemskem, ali v Angliji. Z odprtimi očmi in odprtimi ustni so vsrkavali vase ideje življenja, vrednega človeka. Ko so se vrnilo domov, so začeli z akcijo. Vlade službe so dobili le pod pogojem, če se ne udeležujejo kakega domačega javnega in političnega življenja. Ti izobraženci so šli raje v proste poklice in nosili med ljudstva nauk svobode, enakosti in bratstva. Ta nauk gre počasi, a gre v klasje!

Ne bo šlo brez deficita

WASHINGTON, 11. maja— Republikanski prvaki, tudi tisti, ki so bili tako med volivtami, kakor tudi za časa zasedanja kongresa za brezpogojno znižanje davkov, so končno morali priznati, da ne bo znižanja davkov, in ne uravnovešene proračuna. Proračun se bo končal s primanjkljajem okrog šest milijard dolarjev.

Zanimivo je, da se je v to usodo vdal tudi republikanski poslanec Daniel Reed iz New Yorka. Reed je zastopal stališče, da se morajo davki takoj znižati vsaj za 10%. Stavil je kongresu tudi ta predlog. Ta zakonski predlog je sicer formalno še na dnevnem redu, vendar brez izgleda na uspeh. Reed je bil tisti, ki je priznal, da so republikanci ameriške volilce potegnili za nos.

FILM O KRONANJU

NEW YORK, 11. maja.—Ameriške radijske in televizijske družbe končujejo s pripravami kako prenesti dogodke, ki bodo filmani ob priliki kronanja britanske kraljice Elizabete II dne 2. junija, še isti dan v Ameriko. Družbe so najele znane pilote in hitra letala, da bo ta prienos pravočasen in posrečen.

Na obisk v Jugoslavijo

Prihodnjo soboto odideta dobro poznana Mr. in Mrs. John Polc iz 787 Babbitt Rd. na obisk v staro domovino. S seboj bosta vzela svoj avto, da jima bo moč obiskati čim več krajev. Sorodnike imata v Mediji pri Loku ter v Zagorju ob Savi. Potujeta na italijanskem parniku Saturnia. Pozdravljata vse prijatelje tukaj in v Californiji. Mnogo razvedrila in srečen povratek!

STEVENSON V INDIJI

BOMBAY, Indija, 11. maja—Adlai Stevenson se je povrnil iz province Kašmir in tukajšnje veleno mesto in pristanišče Bombay. V Bombayu se bo zadržal le dva dni. Adlai Stevenson ni hotel izraziti nobenega mnenja, kako naj se reši spor glede province Kašmir, komu naj pripada, ali Indiji ali Pakistanu. Tudi se ni izjavil, kakšen je bil uspeh njegovih razgovorov z uradnimi predstavniki te province.

65 LET UNIJE

Te dni je praznovala delavska unija strojnih delavcev 65-letnico svojega obstanka. Bila je zibelka ameriškega delavskega unijskega gibanja. Prvi predsednik, ki je leta 1888 poklical unijo k življenju, je bil Tom Talbot. Danes šteje unija strojnih delavcev 806.000 članov.

V bolnišnici

Splošno poznani Jim Rottar iz 19615 Kewanee Ave. je bil v nedeljo odpeljan v Euclid-Glenville bolnišnico. Za prevoz je skrbel ambulanca Mary A. Svetek. Upamo, da se kmalu zopet zdrav povrne na svoj dom!

Bolezen

Mrs. Mary Sila iz 14306 Sylvia Ave. se nahaja v St. Alexis bolnišnici, kamor se je podala v svrhu preiskave. Prijatelj jo lahko obiščejo, mi ji pa želimo, da bi se čim prej zdrava vrnila domov!

John Foster Dulles v Cairu-

Egiptska delegacija v Washingtonu PRESEDNIK NAGUIB OSTRO NAPADA ANGLIJO

CAIRO, 11. maja—Ameriški državni tajnik John Foster Dulles je prispel v Cairu v družbi z upravnikom ameriških fondov v pomoči tujini Haroldom Stassenom. Ističasno je prispela v ameriško prestolico v Washington vojaška delegacija, ki sestoji iz sedmih članov in ki bo ostala v Ameriki dvajset dni. Ta delegacija se bo razgovarjala z ameriškimi vojaškimi in političnimi predstavniki o ameriških dobavah Egiptu.

Pred prihodom ameriških državnikov je imel egiptski ministrijski predsednik Mohamed Naguib oster govor zoper Veliko Britanijo radi britanskih čet, ki se nahajajo ob Suezkem kanalu.

"Gre za veliko bitko in vsak Egiptčan mora biti pripravljen tudi na največje žrtve v borbi zoper sovražnika," je dejal Mohamed Naguib.

Skupna pogajanja med Britanci in zastopniki Egipta o tem ali se Britanci umaknejo ali ne, so se prekinila in preložila. Egiptska vlada ni javila, da gre za kako definitivno prekinitev pogajanj. Politični krogi tomlačijo napad Naguiba na Angleže tudi v tem smislu, da je hotel pokazati Amerikancu John Foster Dullesu odločnost Egipta, da se od svojega cilja ne umakne.

Danes so se vršili prvi razgovori med egiptsko vlado in med ameriškima državnikoma. Značilno je bilo nadalje, da se v Cairu nahajajo zastopniki arabskih obojnih sil, vsaj tistih držav, ki so za idejo, naj arabski svet na Srednjem vzhodu sklene zase svoj posebni varnostni dogovor. Dalje je za prihod tajnika Dullesa tudi značilno, da so poglavari nekaterih arabskih držav, ki mejijo na judovski državo Izrael, pozvali svoje prebivalstvo, da naj izjavia oziroma poostri gospodarski bojkot do Judov v Palestini.

Po sestanku s predsednikom egiptске vlade, Naguibom, je izšlo poročilo, da je ameriški tajnik Dulles za to, da se britanske čete postopoma umaknejo iz zone ob Suezkem kanalu. Sueški kanal pa mora biti na razpolago svobodoljubnim narodom za slučaj, če nastopijo vojne sovražnosti.

Egiptski predsednik Naguib je odklonil vso udeležbo Zedinjenih držav pri obrambi Suez za značilno izjavo: "Zakaj imeti dva mesta enega dosedanega sovražnika."

V Londonu pa je Churchill dejal, da je Anglija za nadaljevanje pogajanj glede Suez.

Položaj v Indokini

Ameriški državni tajnik John Foster Dulles je dobil iz Indokine sporočilo, da se je z današnjim dnem določil uradni kurz domače valute piastre do francoskega franka. Vrednost piastre v razmerju s frankom se je znižala od 17 frankov na deset. (17 frankov bi pomenilo v ameriški dolarski valuti pet centov.)

Ti valutni ukrepi so v zvezi z velikimi denarnimi špekulacijami, katere so zasnovali vojni dobičkarji, vojni dobavitelji, ki so se hoteli okoristiti denarno z zmešnjavo v Indokini. Za razmere, ki vladajo med francoskimi krogi v Indokini, je značilno pisanje pariškega tiska, ki piše: "Če imamo ljudi, ki se hočejo obogatiti z nepravilnimi denar-

Ne bo več pil!

HOLLYWOOD, Cal., 11. maja—Igralec John Agar je gost jetnišnice in sodnje. Redoma—ker vozi v pijanem stanju in krši cestno prometne predpise.

John Agar je odsedel kazen 100 dni in bil puščen na svobodo. Toda dne 23. maja ga čaka zopet razprava, ker je obtožen, da je vozil v pijanem stanju in kljub temu, da mu je bilo odvzeto vozno dovoljenje. V zvezi s predstoječo razpravo, o kateri Agar ve, kaj prinese, se je John Agar sedaj zaklel, "da je pijače dovolj, da ne bo več pil, namreč, da se bo prijavil celo k organizaciji AAA—ameriški protialkoholni zvezi."

Kaj zahteva Španija

WASHINGTON, 11. maja—Če naj Zedinjene države rabijo španske pomorske in letalske baze, potem naj bi bila odškodnina za to uporabo eno milijardo dolarjev. Zedinjene države naj bi to odškodnino poplačale v treh letih. Ta denar pa bi se ne smel uporabiti za to, da se te baze modernizirajo in moderno opremijo.

Španija bi ostala lastnica baz, ki bi se ne dale niti na posodo in bi na njih še vedno visela španska zastava. Amerikanci bi dobili samo dovoljenje, da se teh baz le poslužujejo.

RUSI NA OBISKU V ANGLIJI

LONDON, 11. maja—V južni Wales, kjer se nahajajo veliki rudniki premoga, je prispela delegacija štirih ruskih premogarjev na prijateljski obisk. Delegacija je prišla, na povabilo delavske unije rudarjev, v kateri ima važno besedo levčar Bevan.

KRŠČUJEJO MESTA

BERLIN, 11. maja—Mesto Chemnitz je eno najvažnejših vzhodno nemških industrijskih središč. Znano je radi tekstilne industrije. Mesto z imenom Chemnitz je bilo sedaj prekrščeno in je dobilo novo ime—Karl Marx.

V domovino

Mrs. Josephine Odar iz Cantona, Ohio, danes odide na obisk v staro domovino, kjer bo v rojstnem kraju Ročinj, Slovensko Primorje, zopet videla svoji dve sestri. Obiskala bo tudi sorodnike svojega pokojnega moža, dva brata in sestro, ki so na Bledu in v Ljubljani. Tam bo ostala par mesecev. Potuje na parniku Queen Elizabeth. Pred svojim odhodom je naročila naj-lpše pozdrave za vse svoje sorodnike in prijatelje tu v Clevelandu in v Cantonu. Srečna pot!

Zvišanje obresti

Cleveland Trust banka, ki ima nad petdeset podružnic širom Clevelanda, je pred kratkim sporočila v javnosti, da bo s 1. julijem zvišala obrestno mero na hranilne vloge. S tem dnem namreč stopi v veljavo obrestna mera po dva odstotka, torej še enkrat toliko kot doslej. Cleveland Trust banka obsega vsa področja v bančnem oziru—posojajo denar na vknjižbe, avte in nepremičnine ter daje osebna posojila.

Vojna in tihotapstvo

PUSAN, Koreja, 11. maja—Zmešnjave na Koreji so hoteli izkoristiti kitajski tihotapci z zlatom. Iz britanske kolonije otoka Hong Kong je priplula na Korejo britanska tovarna ladja "Wa Sang," posadka pa je bila kitajska. Posadka je bila aretirana v zvezi z razpredeno mrežo tihotapljenja zlata na Korejo. Gre za vrednost \$40.000.

Pri aretaciji je prišlo med južno korejsko policijo, ki je aretacijo izvršila, in med aretiranimi Kitajci do spopadov, pri katerih je govoril tudi nož.

RAZDEJANJE TORNADA

WACO, Texas, 11. maja—V San Angelo in Waco je včeraj divjal silen tornado. Materialna škoda gre na milijone dolarjev. Dosedaj so ugotovili 150 mrtvih, na stotine pa je ranjenih. Ob divjanju tornado so se odigravali pretresljivi prizori. Na primer, ko so otroci zapuščali šolo, pa je privedjal tornado, razmetal otroke in pokvaril poslopje.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNIKI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

GREMO V INDOKINO

(2)

Kakor Afrika, je bilo tudi ozemlje jugovzhodne Azije ozemlje evropske kolonijalne politike. Lahko rečemo, da pravzaprav srce bogastva evropskih kolonijalnih držav. Bajna Indija—s slovenskim pristavkom Koromandija, se je imenovala biser v angleški kroni. Ne radi tega, ker je bila na zunaj nekaj lepega, marveč ker je ustvarjala bogstvo angleškemu kolonizatorju. Države Nizozemske, znane ne samo po njenih tulipanih, marveč po razmeroma visokem standardu, visoki kulturi in civilizaciji, si ne moremo predstavljati brez dohodkov iz njene bivše zlate jame—velikega otoka Jave, ki je danes sestavni del države Indonezije, ki pa je še ostala, četudi v rahlih zvezah z Nizozemsko. V ostalem gre za bogate, strateško važne kraje južnovzhodne Azije in si ne smemo misliti, da gre za kakšne kaprice. Pred očmi moramo imeti ravno nasprotno, da gre za pravo politično silo, s katero je treba računati.

V časopisju se je večkrat omenjalo ime britanskega dominjona Pakistan. Je del Indije, ki je sicer ostal še v zvezi z Veliko Britanijo, ima še uradnega komisarja britanskega dvora, je pa v bistvu samostojna država. Imenovali smo nizozemsko kolonijo Javo, ki je postala po zadnji svetovni vojni srce tako imenovane Indonezije. Prebivalstvo Pakistana, kakor tudi Indonezije, je po večini muslimanske vere. Nedavno tega je prišlo med Pakistanom in Indonezijo do medsebojne prijateljske pogodbe in se je od obeh strani naglašalo, da gre za politično zvezo, ki šteje 150 milijonov ljudi. (Amerika jih ima 158 in kakšno važno vlogo igra danes v svetu!)

Skratka, gre za južnovzhodno Azijo, ki bi s številom svojega prebivalstva, v kolikor gre za komunizem in antikomunizem, v kolikor je posredno ali neposredno ogroženo, imela več prebivalstva, kakor celokupna Evropa! Kakšno vlogo je do sedaj igrala v zgodovini človeštva ravno Evropa? Ne dajmo se zazibati v sanje, da bi temu predelu Azije odrekli v bodočnosti velevažno vlogo ne samo za Azijo, marveč za človeštvo sploh! Radi tega tudi svetovno zanimanje, pa tudi svetovna zaskrbljenost, kdo bo politični gospodar teh dežel!

V Evropi so bile kolonijalne države, ki so segale po teh deželah stoletja nazaj po tisti dobi, ko se je za Evropo začelo odkrivanje tujega sveta, Velika Britanija, Francija, Nizozemska, Belgija, Portugalska in Španija. Literatura teh narodov je polna kolonijalne vsebine. Vsi ti kolonijalni gospodarji so hoteli prepričati svet, da jim gre za razširjenje krščanstva teh pognanskih ali drugoverskih narodov, za širjenje kulture in civilizacije. Zakaj jim je v resnici šlo? Za gospodarsko izkoriščanje. Vzemimo konkretno Indokino z vsemi pokrajinami. Velika producentka, pa tudi izvoznica riža. Daje koruzo, sladkor, bombaž, tobak, čaj, kavo, zelenjavo, gumi. Daje les, železno rudo, cin in ribe za izvoz. Iz dneva v dan se oglašajo sedanji gospodarski interesi, ki trdijo, da bodo izostale sirovine za njihovo industrijo, če bo to deželo z njenim sosedami zasedel komunizem.

Kriza je torej v prvi vrsti gospodarska, ker gre za boj med dvema velikima blokoma—med komunizmom in med politično demokratičnim, gospodarsko pa kapitalističnim sistemom. Pri tem je komunizem na boljšem, vsaj v svoji propagandi. Če so namreč kolonijalne države, med njimi tudi Francija, kar se tiče Indokine, imele poprej neko geslo, neko opravičilo, zakaj so kolonijalni gospodarji, to je, da širijo krščanstvo, kulturo in civilizacijo, je za današnje moderno dobo to geslo odpadlo. Kako ga pa in s čim nadomestiti? Današnje geslo je narodno in socialno. Že na prvi pogled bo vsakemu jasno, da če se temu modernemu geslu ugodi, potem kolonijalno gospodarstvo avtomatično odpade. Komunizem zna uloviti veter v svoja jadra in pravi: Dovolj je bilo kolonijalne odvisnosti, otrešite se kolonijalnega gospodarstva, postanite samostojni narod na svojih tleh, to je prvo! Gospodarska ureditev bo notranja zadeva bodoče samostojne narodne države. Parola, ki je za vso Azijo, tudi za Indokino, v kolikor pride v poštev še kolonijalna odvisnost, moderna, privlačna in zoper katero kolonijalni gospodar nima učinkovite protiparole. Dajmo še, da je iz vseh teh krajev študiral bodisi v Ameriki, bodisi v Evropi, ogromno število ljudi, ki so se za časa svojega študija nasrkali idej napredka, samostojnosti, današnje tehnike, standarda življenja sploh, ki ga po nekem notranjem nagonu nujno hočejo prenesti tudi na domača tla, pa pridemo do zaključka: Azija Azijcem, Afrika Afrikancem!

L.C.

AVTOMOBILSKA CESTA ZAGREB-LJUBLJANA IN DOLENJSKA

Čedalje pogostejši so v zadnjem času glasovi v našem tisku in javnosti o potrebi nadaljevanja avtoceste Beograd-Zagreb z avtocesto Zagreb-Ljubljana. Nova avtocesta, ki bo povežala cestno omrežje Slovenije s Hrvaško in preko te z ostalimi republikami, posebno zanima Dolenjsko. Avtocesta ima s posebnim oziranjem na vedno večji razmah turizma mednarodni pomen. Posebno za centralne predele naše države pomeni nova avtocesta prav toliko kot izgradnja obalne turistične ceste v Dalmaciji.

Kaj pričakujemo Dolenjci od nove magistrale našega prometa? Predvsem bo prinesla že gradnja sama zaslužek tisočim ljudem, ki so zdaj le delno zaposleni in živijo na krhkih svojih zemljah. Dograjena avtocesta bo poživila dolenjsko gospodarsko življenje, odprla krajeje in hitrejšje poti tujskemu prometu ter na vseh področjih pomagala odstranjevati dosedanjo nerazvitost naše pokrajine.

V Zavodu za projektiranje nizkih in vodnih zgradb v Ljubljani izjavljajo, da je glavni načrt za novo avtocesto že gotov, izdelujejo pa tudi že podrobne načrte. Navajamo nekaj podatkov, ki bodo verjetno zanimali vse naše bralce.

Za gradnjo nove avtoceste so obstajale tri variante: izgraditev ceste po dolini Save, ob sedanji cesti in po dolini Krke. S strokovnjaki so se odločili za srednjo, ker bo tako povezanih z novo cesto največ najbolj naseljenih krajev, gradbena dela pa bodo najlažje izvedljiva. Nova cesta pa bo poleg tega najkrajša zveza med Zagrebom in Ljubljano. Iz Ljubljane do Beograda bo trajal prevoz z dobrim avtomobilom po novi avtocesti le 6 do 7 ur, ogromni pa bodo prihranki na področjih življenjski dobi motornih vozil in na manjši potrošnji goriva.

Zaenkrat bodo gradili samo en trak nove ceste. Širok bo z robnimi trakovi in bankinami 10 metrov, kasneje, ko bo promet narastel pa bodo po potrebi lahko zgradili še drugi trak. Cesta pa bo dopuščala povprečno hitrost 120 km na uro. Tej hitrosti bodo prilagojene tudi krivine, katerih radij bo znašal nekoliko manj kot 800 metrov, najmanjši radij krivine pa najtežjem terenu pa bo 400 metrov.

Od Bregane na hrvaški meji do Škofjence pri Ljubljani bo cesta dolga 101 kilometer. Predvidenih je sedem priključkov na avtocesto: pri Brežicah, Krškem, Novem mestu, Trebnjem, Stični, v bližini Grosuplja in v Škofljici. Cesta bo namanjena izključno motornemu prometu, po dosedanji cesti Ljubljana—Zagreb pa se bo odvijal samo krajevni promet (za vprege, kolesarje, pešce itd.).

Cesta, ki bo v glavnem grajena v betonu, na vzponih pa s kockami, stopi na slovensko ozemlje pri prehodu čez Bregano nekaj južno od Jesenic na Dolenjskem. Do prehoda čez Krko pri Čatežu teče cesta ob vznožju Gorjancev iznad Save. Odsek od Čateža do Ruhnje vasi v štokijanski občini predstavlja ravniški del trase. Eden najtežjih problemov pri gradnji ceste bo približno 110 metrov dolg most, ki se bo vzel 15 metrov nad Krko in bo največji gradbeni objekt na trasi. Od Krke do Sv. Urha bo šla cesta po nasipu, od Ruhnje vasi do Otočca pa bo tekla ob vznožju hribovja v bližini Krke. Sedanja cesta Novo mesto—Tomažja vas bodo pri Beli cerkvi in Otočcu morali preurediti.

Od Otočca (St. Petra) bo zavrta cesta proti sedlu nad Kartaljevim. Pri Bajnofu (pod Trško goro) je predviden priključek, s katerim bo Novo mesto povezano z novo avtocesto. Te-

žaven bo prehod preko sedla nad Poljanami za sotesko Igmanco, odkoder bo cesta proti Trebnjem padala. Težaven bo spet prehod čez železnico Sevnica—Trebnje. V bližini Kamnitnega potoka, približno 1 km od Trebnjega, bo cesta prekoračila železnico Ljubljana—Karlovec, nato pa bo tekla precej vzporedno s sedanjo cesto vse do sedla na Medvedjeku. Pri Ivančini gorici bo ponovno prešla železniško progo in sedanjo cesto in prišla severno od Šmarja v okolico Ljubljane.

Po najnovejših vesteh je bila pred dnevi odobrena dodatna vsota za izvedbo letošnjih glavnih javnih del v Sloveniji. V znesku 300 milijonov dinarjev so zajeta tudi dela na prvem odseku bodoče avtomobilske ceste Ljubljana—Zagreb od Škofljice do Višnje gore, s katerimi bodo v kratkem pričeli.

Nova avtomobilska cesta torej ni več samo načrt, temveč dejstvo, od katerega si vsa Dolenjska obeta napredek in razvoj iz svoje zaostalosti.

—Dolenjski List

Iz življenja naših ljudi po Ameriki

CHICAGO, Ill.—Teško operacija je srečno prestala poznana Katherine Bernik, soproga Peter Bernika, ki je že mnogo let uposlen v glavnem tajniškem uradu SNPJ. Nahaja se v bolnišnici St. Anthony.

JOLIET, Ill.—Umril je George Flajnik, star 77 let, eden pionirjev te nasebine. V Ameriko je prišel leta 1894 iz Vinice. Zapuščica žena Mary, tri sinove, tri hčere, brata Franka v Rockdale. Bil je član KSKJ in unije pivovarjev.—Mrs. Anna Bozich je prejela iz domovine žalostno vest, da ji je umrl brat Janez Sluga, po domače Kovačič. Doma je bil iz vasi Sabonje.

PUEBLO, Colo.—Po dolgi bolezni je umrl Anton Perko, ki zapuščica žena Margaret, šest hčera in pet sinov.—Dne 21. aprila je umrl Fred Janesh, vdovec, ki je bival v tej deželi od leta 1890. Žena Frances je umrla leta 1922. Zapuščica dve hčeri in dva sinova.—Tu, v bližini v Bessemerju, se je začelo z zidavo nove slovenske cerkve. Stavbenik je rojak Albert Jeršin.

CHICAGO, Ill.—V Presbyterian bolnišnici se je podal Joseph Sajovec.

CHESWICK, Pa.—Na obisk v staro domovino se je podala poznana Lojzka Klemenčič, ki bo obiskala sorodnike v St. Jur pri Celju na Štajerskem, kakor tudi sorodnike njenega moža Antona v okolici Metlike v Beli krajini. Prijateljice so ji dan pred odhodom, 22. aprila priridile odhodnico, katere se je udeležila tudi svakinja Angela Klemenčič iz Kanade.

CLIFF MINE, Pa.—Umril je 24. aprila Frank Pivk, star 67 let, član SNPJ. Zapuščica dva sina, dve hčeri in tri vnuke, v stari domovini pa brata in dve sestri. Žena mu je umrla pred 20 leti.

SPRINGFIELD, Ill.—Pri snazenju oken zunaj je padla z lestve Johana Aubel. Nalomila si je kost v hoku ter je bila odpeljana v bolnišnico.

ZDRAVLJENJE UMORNEGA

Neki berlinski psihiater je zdravil umornega, ki je vsakega človeka prepričeval, da je francoski kralj Ludvik XIV. Neki kolega je psihiatra nekoč vprašal, kako je z bolnikom? "Čudim se, da zdravljenje tako hitro napreduje. Večraj je začel trditi, da je šele Ludvik X. Kakor vidite, njegova duševna bolezen pojema."

Ob Tihem oceanu

Piše: FRANK KERŽE

DOM UDRUŽENIH NARODOV

Nekako bolj pravično bi bilo, ko bi nosil ta članek naslov: Ob Atlantskem oceanu, ker pišem o stvarih, ki so čisto na drugem koncu naših držav—o New Yorku. Ker pa živim tukaj, naj se to smatra kakor spomini na velemesto Babilonski stolp ali New York. Človek je lahko tukaj ali tam—spomini gredo z njim. Manjši polagoma izginejo, veliki pa ostanejo—ne samo veliki, ampak vsak dan večji.

Teško je reči, kaj je največje v New Yorku. A če bi nekdo prišel k meni in me vprašal ne pričakovano, kaj je največja posebnost New Yorka, bi brez pomisleka rekel: Dom Uduženih narodov. Ne rečem, da je to največja posebnost za vsakega človeka—ampak zame je. Ne toliko po ustvaritvi tega doma, kakor po ideji: Uduženi narodi. Mogoče bo kdo rekel, da ni pravilno pisati Uduženi namesto združeni—ampak to sem skoval nalašč pred vsem zato, da imate začetne črke, kakor angleško ime United Nations ali U. N. Človek vsak čas kaj čita ali sliši o Uduženih narodih in to vselej v okrajšavi U. N.

Pisal sem nekaj člankov o naši Kaliforniji da vsaj deloma pokažem posebnosti tega kosa stvarstva, ki nima para na vsem svetu. Seveda ni to vse, ampak komaj začetek tega, kar še pride. Da pa ne bo stvar postala dolgočasna, moram kdaj pa kdaj skočiti na druga polja. V svetovnem New Yorku sem žive nazadnje skoro dvajset let in tudi več, če štejem tista začetna leta, ko sem prišel v Ameriko, zakaž bil sem tam skoro štiri leta, predno sem odšel v Chicago kot glavni tajnik SNPJ. Tudi to so zanimivosti, do katerih pridem polagoma.

Torej Dom Uduženih narodov—kdor gre skozi New York, naj ne pozabi na to, ker ne more pravzaprav nikdo iti mimo tega spomenika vseh narodov, vseh ver in vseh jezikov, kar jih imamo na svetu. Spomenik miru—za katerega hrepeni danes in so hrepeneli vsi ljudje od vsega začetka sveta pa do danes. Vse je znal človek nekoč rešiti zase, pa če bilo že popolno ali ne—samo miru, ki si ga je najbolj želel, ni rešil nikdar. Seveda, rešili ga nismo niti danes in sploh ne vem, ali ga bomo kdaj ali ne. Toda trudimo se, delamo na tem in dosežemo nekatere napredke, četudi ni do danes dosti pokazati. Zgradili smo vsekakor temelj ali nekako cerkev, koder smo združeni vsi ali vsaj skoro vsi brez ozira na to, kaj smo in kam spadamo. Zakaj pred sedmimi leti, meseca junija leta 1945 so prišli zastopniki do malega vseh svetovnih narodov v San Francisco v Kaliforniji in so podpisali to združenje s sledečimi uvodnimi besedami:

"Mi, ljudje Uduženih Narodov, sklepamo, da zavarujemo bodočo generacijo pred strahotami vojne, katere je dvakrat v našem življenju prinesla nepopisno gorje človeštvu, da potrdimo vero v temeljne človeške pravice, v dostojanstvo in vrednost človeške osebe, da ustvarimo pogoje, s katerimi bomo ohranili pravico in spoštovanje za dolžnosti, ki nastanejo iz pogodbe in drugih virov mednarodnega prava . . . da s tem ustanovimo mednarodno organizacijo, ki bo poznana kot UDRUŽENI NARODI."

Za centralni sedež te svetovne organizacije so bile določene naše države. In mesto tega središča? New York. Bila je organizacija U. N. od začetka na otoku Long Island, koder je porabila nekaj zgradb od zadnje svetovne razstave v New Yorku, nekaj so jih dobili pa od drugih virov. Bila je dokaj od rok in še mi, ki smo živeli par deset-

letij v tem velikem mestu, smo imeli dokaj sitnosti in izpraševanja, predno smo našli to centralo.

Danes je vse to predruženo. V sredini mesta New York v okrožju znanega Times Square stoji velikanska moderna zgradba, tako posebna in nenavadna, da kar ostrmiš pred njo. Pravim: zgradba, v resnici je več teh zgradb. Kadar govorimo o tem domu, mislimo na tajniško zgradbo U. N. Stoji na kraju, katerega sem poznal po svoji zastolosti. Bile so tam same podrtije, velike in majhne, koder ni nikdo kaj popravljal ali izboljševal vsaj petdeset let. Bilo je nesnažno, zapuščeno in barakasto, kakor more biti samo v New Yorku.

Da vidite danes, kaj zmore človek in denar. Tajniška zgradba sama je 287 čevljev dolga, 73 čevljev široka in ima 39 nadstropij, ki merijo skupno 544 čevljev. Če stojš pred tem stolpom, se ti na prvi pogled zdi, da je vse skupaj zgrajeno iz temno zelenega stekla. Pa ni. V to zgradbo je šlo nad dva tisoč ton marogastega marmora iz Vermonta.

To čudovito zgradbo je treba gledati od vseh strani, potem dobite šele pojem, kakšna "kuča" je to. Od zdaleč se ti zdi kakor velikanski, pokonci postavljen zaboj. V 39 nadstropjih so uradi, kateri skupno merijo nič manj kakor dvajset akrov.

Poleg te velike zgradbe so manjše, to se pravi, nižje. Eno je zgradba zasedanja, drugo je zgradba za posvetovanja U. N. Zgradba zasedanja, oziroma njen avditorij je 380 čevljev dolg in 160 čevljev širok. Ima 636 sedežev za delegate in njih pomočnike. Nadalje ima 234 sedežev za časopisne poročevalce in zraven tega še akomodacije za osemsto oseb. Taka je torej zgradba zasedanja.

Nadaljna zgradba za posvetovanja je samo šest nadstropij. Tu je dom za poglavitne tri osebe U. N. in sicer—varnosti svet, ekonomični in socialni svet in pa zaupniški svet. V njem je tudi vse kar potrebuje ali rabi 3400 ljudi, ki so nastavljeni kot tajniki centrale, to se pravi: glavnega tajniškega oddelka. V ti zgradbi je nadalje pošta, kafeterija, prostori za reporterje časopisja, radia in televizije. A to ni še vse. Imamo tam restavracijo za delegate, dve manjši jedilnici in pa ena snazilec čevljev, ki ti more odgovorjati v trinajstih jezikih. Nadalje je poseben lokal za upravne člane, lokal za posebne delegacije, vsepolni telefonskih postaj in pa priprave, da lahko kažejo cinematične slike. Zraven tega, table za razna oznani-

Vse zgradbe U. N. so gradili takorekoč z materialom iz vsega sveta. Tako je prispeval Belgijski Kongo iz Afrike, preproge iz Kitajske, stavbinski les iz Norveške, zavese iz Francije, stoli iz Danske, senčniki iz Čehoslovaške, mize iz Kanade, apnenec iz Anglije, marmor iz Italije, blago iz Holandske, kipi iz Grške, domač les iz Afrike, Kube in Avstralije, Nove Zelandije in iz Filipinov.

Vse te zgradbe stoje na svetu, ki leži od 42. do 48. ceste in River, kakor se imenuje morski zaliv med New Yorkom in otokom Long Island. Ves ta svet meri osemnajst akrov. Ampak to ni cela povest.

U. N. so iskali primerne stavbišče daleč od okoli. Splošno je bilo mnenje, da bi bilo najboljše kupiti kje zunaj mesta New York velik kos sveta, ga zazidati in postaviti centralo. V okolici bi stanovali pa uradniki Na ta način bi ne bilo nobenih

oporekanj zastran človeške barve.

Na prvi pogled se človeku to zdi dokaj pametno. Če pa malo delj misli, se začno prikazovati težave. In mnogo teh je nepremostljivih. Med tem časom so začeli zmagovalci tisti, ki so bili iz početka za to, da se gre naravnost v srce mesta New York. Tam je že vse rešeno in tudi svet bi se dobil.

In tako so polagoma prišli do tistih osemnajstih akrov, koder danes stoji dom U. N. Na pomoč jim je prišel John D. Rockefeller, sin davno umrlega petrolovskega kralja, ki je zapustil sam ne vem koliko milijonov. In ne samo to. On se je prizadeval, da je dobil milijone od ljudstva. Torej je tudi opravičeno ljudstvo do nekega deleža. Zdaj moramo pa še nekaj vpoštevati pri tem svetu za dom U. N. Svet je v sredini New Yorka, kar pomeni da je drag. U. N. pa ne samo, da nimajo denarja, se tudi ne ve, kod bi ga dobili. In prišla je ponudba od Rockefellerja, da prepusti U. N. svet zastonj. Koliko je veljal, ne morem povedati, vem pa toliko, da je on dal od svoje strani zanj osem milijonov in pol.

Nato je prišlo mesto New York, ki ni hotelo, da bi kak poseameznik daroval več, kakor tako mesto. Odstopilo je dodatni svet U. N. in začelo popravljanje pota in obrežje East Riverja, urejati na nekdanjih ruševanjih lepe vrste, razširjalo je ceste in sploh storilo vse, da se postavi. Da to ni bila lahka ali cenena stvar, bomo razvideli iz tega, da je mesto darovalo oziroma porabilo nad dvajset devet milijonov dolarjev, kar je tudi pri današnjih milijardah še dosti čedna vsota, posebno, ker je bila darovana.

Potem je prišla na vrsto zidava. Inženirji—strokovnjaki so zgradili vse na papirju in izračunali, da bo veljalo—85 milijonov dolarjev. Ljudje, ki so imeli precej govoriti pri ti stvari, so pa rekli, da je 85 milijonov preveč. Vsa zgradba ne sme stati več kakor 65 milijonov—to je dvajset milijonov manj, kakor v načrtu.

Pa je šlo tudi s tem denarjem. Glavni inženir mr. Harrison je rekel, da bi mogoče kaj večjega ustvarili z 85 milijoni, ne pa kaj boljšega in popolnejšega, kakor je ta. In med vsem velikim delom ni bilo niti enega nesporazuma. Vsi so čutili, da devajšega in višjega, kakor je en človek.

Zgradba je tako moderna, da ne more biti boljša. Zgradile so jo seveda naše države, lastnina je pa od vsega sveta.

Če potujete skozi New York, ne pozabite največje zanimivosti na tem svetu—Doma Uduženih Narodov.

DEBATA O JAVNIH ZGRADBAH

WASHINGTON, 11. maja—Kakor smo že poročali, se je spodnja zbornica postavila na stališče, da naj se ne dajo nobeni federalni fondi za čiščenje zloglasnih stanovanjskih četrti ali beznice. Z drugimi besedami, stanovanjsko vprašanje, kakršnokoli naj je že, naj bo stvar privatnega kapitala. Ameriški senat pa je za to, da se dovolj kredit vsaj za 35,000 zgradb, ki bodo zidane iz privatnega fonda.

ALI NAMEN, ALI POMOTA?

HARRISBURG, Pa., 10. maja—Velika trgovina v središču mesta je izobesila v svojem izložbenem oknu dva oglasa—prvi je vabil interesente, ki se zanimajo za uposlitev in se je glasil: Prodajalke se sprejmejo. Informacije in vložitve prošenj—v trgovini. Stalna zaposlitev! Drugi oglas nad njim v istem izložbenem oknu pa je imel tole besedilo: Ker se trgovina opu-šči, razprodajamo vse do zadnjega. . .

STOLETNICA ROJSTVA ZNAMENITEGA DOLENJSKEGA UČENJAKA

Za velikanski napredek, ki ga je v modernem času doživela fizika in z njo tehnika, imamo veliko zaslug tudi Slovenci. Trije naši svetovni znani fiziki so tako rekoč otrovali ob rojstvu in začetnem razvoju sodobne elektrotehnike in s svojim znanstvenim delom zaorali globoke brazde v takrat še mlado fizikalno vedo in njeno praktično uporabo. Vsi trije so delovali proti koncu 19. stoletja in vsi trije so bili profesorji znanih avstrijskih univerz—Josip Stefan na Dunaju, Simon Šubic v Gradcu in Ignacij Klemenčič v Innsbrucku. Ignacij Klemenčič je bil rojen pred sto leti, 6. februarja 1853 v Kamnem potoku pri Trebnjem. Zato je prav, da se tega znamenitega fizika, dolenskega rojaka, spomnimo vsaj na kratko tudi v našem listu ob stoletnici njegovega rojstva, zlasti ker je bil znan, kakor doma. Seveda na tem mestu ne moremo obravnavati pomen njegovega znanstvenega dela, le opozorili bi radi na učenjaka, ki je bil proslavljen domovino in ostal vseskozi zvest in zaveden Slovenec in po krivdi avstrijskega šovinizma tudi trpel zato.

Kakor smo že omenili, je bil rojen v Kamnem potoku pri Trebnjem. Bil je sin preproste kmetke, ki pa je zaradi svoje izobrazbe užival splošen ugled in bil celo izvoljen za poslanca v prvi kranjski deželni zbor.

Ignacij je z odliko doštudiral gimnazijo v Novem mestu, kjer je bil njegov sošolec in sostanovalec poznejši slovenski pisatelj Ivan Tavčar. Iz Novega mesta je odšel na graško univerzo študirati matematiko in fiziko ter je 1879 leta doktoriral. Odslej se je bil ves posvetil problemom elektrike in magnetizma, zraven je opravljal skrbne meritve za pline in pare in preučeval razne fizikalne zlitine za izdelovanje normalnih uporov. O svojih raziskavah in odkritjih je napisal veliko razprav ter je skupaj s prof. Veherjem prejel Baumgartnerjevo nagrado, kar je bilo za mladega učenjaka izredno priznanje in počastitev. Upravičeno je upal, da bo dobil izpraznjeno mesto rednega profesorja fizike na graški univerzi, ker je pa bil vseskozi zaveden Slovenec, je bil imenovan drugi. Te krivice vse življenje ni mogel prebroleti.

1. decembra 1895 so ga imenovali za rednega profesorja fizike na univerzi v Innsbrucku, kjer je dalje razvijal svoj široko znanstveno dejavnost.

5. septembra 1901 leta, ko je bil z ženo in dvema sinčkoma na počitnicah v svojem rodnem kraju, v Kamnem potoku pri Trebnjem, ga je zadela kap. Star je bil šele 48 let. Prav takrat so pripravljali njegov imenovanje za rednega profesorja fizike na dunajski tehniki in za dopisnega člana dunajske akademije, s čimer bi bili vsaj nekoliko popravili krivico, ki so mu jo bili prizadejali v Gradcu.

Ime Ignacija Klemenčič je v znanstvenem svetu dobro znano, pri nas je pa malone pozabljen, saj ga ne omenja niti Slovenski biografski leksikon. Le "Proteus"—časopis za poljudno prirodnoznanstvo—je v svoji prvi številki letnika 1951-52 prinesel opis njegovega življenja in znanstvenega dela izpod peresa Lava Čermelja (od tam so vzeti tudi podatki v tem kratkem poročilu), v peti št. letnika 1952-53 pa Klemenčičev članek "O fotofonu," ki ga je bil priobčil v prvem letniku Ljubljanskega Zvona.

Naj se te skromne vrstice vsaj bežno spomnijo na našega velikega fizika, dolenskega rojaka.

—Dolenjski List

YOU can be the woman of the year

PREPARE FOR NURSING—the most needed profession for women in a National Emergency

Talk to the Director of Nurses at your local hospital, or apply to a college or hospital School of Nursing.

LOJZE ZUPANC:

ČAROVNICA NA KUČARJU

V Beli Krajini je hriček Kučar. Mimo kučarja teče Kolpa. Na bregu Kolpe stoji ob vznožju Kučarja vas Zemelj. V Zemlju živi dedek Muc, kovač, ki je večkrat Belokranjecem kopal kopače in rovače, jim popravljal pluzne in ralice, zdaj pa si od zore do mraka našiga pipo, pije kučarsko črnino, dečariji, povasnica in povasnikom pa pripoveduje pravljice in pripovedke.

On dan mi je pripovedoval, da je v starih časih, takrat, ko so Zemeljčani še hodili v gradaško graščino na tlako, živela na Kučarju čarovnica. Kučarska čarovnica pa ni bila kakšna grda staruha, ampak lepa deklica, godna za možitev, ki je pa nihče ni maral, ker se je vsakdo bal živeti z njo.

Nekega dne pa si je kučarska čarovnica v podgorjanski vasiči našla moža. Pripeljala ga je v svojo bajto na Kučarju, kjer se je mlademu možu dobro godilo. Brez dela je imel vavek dosti vina in jela, ker je čarovničina kašča imela vselej vsega na pretek.

Le tega mladi mož ni razumel, zakaj njegova žena vsako noč opolnoči vstane in izgine, vrača pa se domov šele ob zori, ko so petelin v Zemlju že popevali vsta ja počemu dnevu. Radovednost ga je gnala, da je neke vinarne noči vstal in oprezoval, kam je odšla njegova žena. Videl je, kako je v kuhinji segla pod miznik, poiskala lončeno sodico z nekakšno mažo, se z njo natrla po nogah in rokah, zaklajala metlo ter zaklajala:

"Hopla, metla, vzdigni me, čez grmovje nosi me..." Komaj je izrekla, že je švignila kakor strela skozi oračje proti daljnemu Kleku, da jo je še viharni veter komaj dohitel. Mladi mož, ki od radovednosti ni mogel spati, pa se je zasmeljal:

"Hoho, to pa lahko tudi jaz poskusim!" In si je natri roke in noge z mažo, kakor je bil pravkar videl svojo ženo. Potel je pograbil brezovno metlo in zaklical:

"Hopla, metla, vzdigni me..." skoz grmovje nosi me..."

Joj, da bi ne bil nikoli tega izrekel! Slabo si je zapomnil besede, ki jih je bila izrekla njegova žena čarovnica. In namesto čez grmovje, je metla z nesrečnim jezdecem hitreje kakor viharni veter zdrvela skozi grmovje. Nič ni pomagal, da je nesrečnež kričal, ker mu je robdovje, kopinje in vsakovrstno trnje razcefralo brageše in robačo, da se je prej, preden bi naštel do tri, z okrvavljenim telesom podil po zraku skozi bodičje in trniče. V ihti je končno zakričal:

"Hopla, metla, pusti me in na zemljo stresi me..." Priletel je zviška s tolikšno silo, da se je živ vdrl v zemljo. Zemeljčani še dandanes razkazujejo na Kučarju prepadozko luknjo, kamor se je bil vdrl nesrečni mož.

Kdor ne verjame, naj pride pogledati. Videl bo luknjo in v luknji—temo.

(Belokranjska pripovedka.)

ODKOD SONCU TOLIKO ENERGIJE

Marsikoga zanima, od kod dobliva Sonce energijo, ki jo tako radodarno izloča. Sonce seveda ni sestavljeno iz premoga. Denimo pa, da je zgolj velikanska obla iz najboljšega premoga. Denimo tudi, da ta obla izgoreva v čistem kisiku z intenzivnostjo, ki ustreza sili sončnega izžarevanja. Kako dolgo bi trajalo, da bi ta obla zgorela do kupčka pepela? Kakih 5,000 do 6,000 let. Ko bi bilo Sonce res sestavljeno iz premoga in ko bi ga bili zažgali v času ustanovitve Memfisa ali prve egiptovske dinastije, bi človeštvo na Zemlji zdaj videlo, kako ugaša.

Znanost pozna organsko življenje na Zemlji za več milijonov let nazaj in znanstveniki vedo, da je Zemlja stara še več milijonov let. Vedo pa tudi, da je Sonce še starejše. In v vseh teh milijonih let je Sonce sijalo in še zdaj nič ne kaže, da bi se bližalo stopnji, ko bo začelo ugašati. Sicer pa, kaj pomeni v življenju zvezde nekaj tisoč let? To je v našem življenju zgolj trenutek. Vzlic velikemu napredku znanosti človeštvo še pred nekaj desetletji ni vedelo, od kod dobliva Sonce velikanske količine energije, potrebne za njegovo izžarevanje. Šele med drugo svetovno vojno se je znanstvenikom posrečilo sprožiti tako imenovano verižno jedrsko reakcijo in sprostiti energijo, o kakršni se ljudem nekoč niti sanjalo ni.

Zdaj znanstveniki vedo, kaj se dogaja v notranjosti Sonca. Gre za verižno jedrsko reakcijo, kakor pri eksploziji uranove bombe ali v atomskih pečeh. Razlika je samo ta, da Soncu za to ni treba trošiti urana, marveč povsod razprostrti vodik, ki ga je v njem kakih 30% vse mase. Sonce, ki ima površinsko temperaturo kakih 6,000 stopinj, je znotraj čedalje bolj vroče. Temperatura v njem doseže 20 milijonov stopinj. Pri tolikšni temperaturi švigajo jedra vodika bliskovito na vse strani. Pri tem nastane iz štirih vodikovih jeder jedro popolnoma drugega elementa, namreč helija. Najbolj presenetljivo pri tem je, da se nekaj mase izgubi v obliki izžarevanja. Zguba mase v notranjosti Sonca je zelo velika: 4 milijone ton v sekundi. To približno ustreza svetovni proizvodnji železa v štirih letih. Sonce pa je tako veliko, da mu to neprestano izgubljanje mase tudi v milijardi let ne škoduje.

Sonce živi tako rekoč potratno od lastne mase. Vsako sekundo kake 4 milijone ton ne izginejo, marveč se spremenijo v 100 trilionov KWH energije, ki jo Sonce vsako sekundo izžari v vesolje. Temelje tega dognanja je položil še pred prvo svetovno vojno največji še živeči fizik Albert Einstein v svoji relativnosti teoriji. Dokazal je, da sta masa in energija v medsebojni zvezi. V notranjosti Sonca, kakor tudi pri eksploziji atomske bombe, pa se znaten del mase spremeni v energijo izžarevanja.

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:
JOHN RENKO
1016 East 76th Street
Utah 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:
JOHN STEBLAJ
17902 Nottingham Road
Ivanhoe 1-3360

Za newburško okrožje:
FRANK RENKO
11101 Revere Avenue
Diamond 1-8029

CELOVSKI ŠKOF—POKROVITELJ USTASEV

CELOVEC, 18. aprila—Pred dnevi so ustaški emigranti priredili v Celovcu svoj kongres, ki so ga pred oblastmi prikrili pod neke vrste versko prireditve. Avstrijske oblasti, so sicer prepovedale tisti del programa, ki ni imel verskega značaja, kljub temu so pa ustaši vsej prireditvi dali izrazito politični pečat: izkoristili so jo za odkrito prevratniško manifestacijo proti Jugoslaviji. Navzoči so prepevali ustaške fašistične pesmi in vzklicali vojnemu zločincu Paveliču. Hkrati s tem "kongresom" je potekalo tudi zborovanje nekdanjih ustaških oficirjev, ki so razpravljali o vojaških vprašanjih. Značilno je, da navzoči policijski uradniki niso prepre-

čili teh izrazito izzivalnih političnih izgedov. Še bolj značilno pa je, da je pokroviteljstvo nad tem ustaškim kongresom prevzel celovski škof dr. Jožef Koestner, ki je v svojem pozdravnem govoru izrekel svoje priznanje vojnemu zločincu Paveliču in ustaškemu "načrtom" o razkosanju Jugoslavije.

Iz Bonna poročajo, da je list "Rheinischer Merkur" objavil vest, kako so nekateri ministri zahodnonemške vlade, med katerimi so tudi Lehr, Schaffer, Deler in Helwege, poslali častitke tako imenovanemu "hrvaškemu nacionalnemu komiteju," ki združuje ustaške emigrante, ob proslavi ustanovitve Paveličeve "države," ki so jo ustaši priredili v neki munchenski pivnici. Ta vest z Bonna je zelo

značilna, ker kaže, s kakšnimi političnimi koncepcijami se še danes ukvarjajo nekateri ljudje v Nemčiji.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

TISOČ BELIH MIŠI

V Los Angelesu bodo znanstveniki poskušali na belih miših, če znani losangeleški "smog" povzroča raka na pljučih. Dotični "smog" je nekaka megla, ki leži nad mestom in ki menda nastaja iz plinov in iz dima raznih industrij, katerih je tam veliko. Znanstveniki bodo skušali pronači, če bo umetno producirani "smog" v bivaliških belih miših povzročil raka na pljučih in če se bo to poznalo tudi na potomcih. Povprečna dolgotrajna življenja miši je 30 mesecev.

V svrhu raziskovanja so namestili tisoč belih miših v prostoru, kjer bodo neprestano izpostavljene umetnemu "smogu." V drugem oddelku, kjer bo zrak čist, živi v svrhu primerjave nadaljnjih tisoč belih miših. Raziskovanja vodijo znanstveniki južnocalifornijske univerze. K tem raziskavam finančno nekaj prispeva tudi zvezna zdravstvena služba.

—NEW ERA, glasilo ABZ

Pozor! POZOR! VAŽNO ZA VSE!

Na obisk v staro domovino

Veliko rojakov je v zadnjih letih obiskalo našo staro domovino SLOVENIJO. Različno je bilo njihovo mnenje o tankakšnih političnih in gospodarskih razmerah, toda vsi so hvalili LEPOTO naše stare domovine in pripovedovali o neštetih zanimivostih, ki so jih tam videli. Na poti v domovino si je večina naših rojakov ogledala tudi PARIZ in druga velika mesta Zahodne in Južne Evrope. Užitek in veselje, ki so ga dosegali obiskovalci naše stare domovine in Evrope užili, vlečeta tja tudi druge. V velikem številu se prijavljajo. OPOZARJAMO ONE, KI ŽELE SE LETOS OBISKATI STARO DOMOVINO, NAJ SE JAVIJO ČIM PREJ!

Z ladjo ali letalom

Potovanje je možno z LADJO ali LETALOM. Potovanje z LETALOM je veliko hitreje in manj naporno, torej primerno posebno za STAREJŠE LJUDI in za take, ki NIMAJO NA RAZPOLAGO VELIKO ČASA.

Pomagajmo sorodnikom in prijateljem

Jugoslavija še ni prebrodila gospodarskih težav, ki sta jih povzročili zadnja vojna in v zadnjih letih posebno suša. Zato je blago v razmerju z zaščitno precej drago. Le redki so predmeti, ki jih v Jugoslaviji danes ne morete kupiti — če imate seveda DENAR. Vsem onim rojakom, ki imajo v Jugoslaviji prijatelje ali sorodnike, katerim bi radi pomagali, smo na razpolago za pošiljanje DENARJA — to je NAJBOLJ PRIPRAVNO in seveda tudi za pošiljanje MOKE in paketov s HRANO. Odpremljamo tudi vaše lastne pakete, ki jih prinesete v naš urad.

Vse pošiljke zajamčene!

AUGUST KOLLANDER

6419 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-4148

TO CELEBRATE NATIONAL SEALY POSTUREPEDIC WEEK

FREE!

Sealy POSTUREPEDIC MATTRESS

—the "miracle mattress" that helps relieve morning backache!
Nothing to Buy! No Strings Attached!
COME IN...you may be the lucky winner! Free drawing to be held (date). You need not be present to win!

FREE 30 NIGHT TRIAL

Prove "Posturepedic Sleep" to yourself. Test the Posturepedic in your own home. If not completely satisfied, the mattress is returned and your money will be refunded in full.
During this event only!

Norwood Appliance & Furniture

6202 St. Clair Avenue
OPEN EVENINGS

John Susnik

EN 1-3634

For your VACATION

welcome to

CHRISTIANA LODGE

Slovenian Resort

The Hotel has 30 rooms with connecting show ers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 280 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE
Dominik and Agnes Krasovec, prop.
Rt. 1, Box 175,
Edwardsburg, Michigan
Phone 9126 F5

DELO DOBIJO MOŠKI

INSPECTORS

Precision in floor inspection; morajo biti zmogni čitanja mikrometrov in risb; plača od ure.
STEEL IMPROVEMENT & FORGE CO.
978 E. 64 St.

SHIPPING DEPARTMENT ima nekaj del na razpolago za moške

Morajo biti zmogni pisati in čitati angleščino.
Plača od ure. Stanovitna družba. Dobro plača z nadurnim delom. Samo podnevi. Stalno.
KROMEX CORP.
880 E. 72 St.

TOVARNIŠKI DELAVCI

Menjajoči se šifri. 5 dni tedensko. Plača od ure. Družba daje uniforme. Prosta skupinska zavarovalnina.

Ferro Corporation

4150 EAST 56th STREET
(južno od Harvard)

MACHINE OPERATORJI in ASSEMBLERJI

Visoka plača od ure poleg dodatka za življenjske stroške. Prosimo, da se osebno zgledate v našem upošlevalnem uradu na Engle Rd., južno od Brookparka

FORD MOTOR CO.

17601 Brookpark Rd.

ARC WELDERS

2. ŠIFT

Incentivna plača za produkcijo takoj od začetka; dodatek za življenjske stroške; plačane počitnice in prazniki; prispevajoča skupinska zavarovalnina in penzija.

THE OLIVER CORP.
19300 Euclid Ave.
KE 1-0300

TAPCO

Coit Rd. tovarna
ima dela za

TOOL ROOM LEARNERS

FORGE SHOP HEATERS

MATERIAL HANDLERS

MACHINE REPAIRMEN

ELECTRICAL INSTRUMENT REPAIRMEN

EXTERNAL GRINDERS

BENCH INSPECTORS

Morate biti pripravljena delati katerikoli šift. Dobre delovne razmere. Visoka plača od ure. Prosimo, prinesite izkaz državljanstva. Upošlevalni urad odprt dnevo od 8. zj. do 5. pop. V soboto in nedeljo od 8. zj. do 4. pop.

THOMPSON PRODUCTS, INC.

12818 COIT RD.
(C.T.S. Bus št. 36)

Smrt je kruta — brez srca, kar vzame — več nazaj ne da...
Poslednji dnevi ko se dragi preminul nahaja na mrtvaškemu odru, ostanejo v trajnem spominu.
Tiho dostojanstvo lepo opremljenega pogrebnege zavoda blado dejno vpliva na žalujoče.
Naj bo pogreb poceni ali drag, pri nas je posluha vedno najboljša.

MARY A. SVETEK

Slovenski pogrebni zavod
478 E. 152 St. KE 1-3177
Cleveland, Ohio

ALI KASLJATE?

Pri nas imamo izborno zdravilo da vam ustavi kašelj in prehlad.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

KLAVIR

V PRAV DOBREM STANJU, SE PRODA POCENI.
Vpraša se na
5125 LUTHER AVE.

Ford avtomobil 1949 I.
SE PRODA PO ZMERNI CENI.
4 vrata.
V dobrem stanju.
Za podrobnosti pokličite po 3. uri popoldne.
UT 1-6691

DEKLETA, STARA 17 LET IN VEČ, DOBIJO DELO ZA ZAVIJANJE PAKETOV.
Zgledate se pri
MENK BROS. LAUNDRY
643 E. 103 St.

NAPRODAJ

2 HIŠI NA ENI LOTI
6 sob in kopalnica spodaj, 1 spalnica zgoraj; fornez. Hiša zadaj ima 2 sobi s straniščem in prinaša \$25 mesečno. Na 8219 Kosciuszko Ave. Cena \$8,500. Pokličite
UT 1-2339

6 SOBNA HIŠA
SE PRODA PO JAKO ZMERNI CENI.
Blizu E. 185 ceste.
Pokličite
IV 1-9069

IŠČE SE STANOVANJE

VETERAN, ŽENA
in dvoje mirnih deklic, nujno potrebujejo stanovanje s 4 ali 5 sobami. Na vzhodni strani. Kdor ima za oddati, naj sporoči na
IV 1-4641

Zakonca z odraslo hčerjo iščeta stanovanje s 3 opremljenimi sobami; na vzhodni strani. Kdor ima za oddati, naj blagovoli sporoči na
HE 1-4053

“...Potem je zmagalo življenje”

PO PRIPOVEDOVANJU REDOVNICE T. Š. NAPISALA BRANKA JURCA

(Nadaljevanje)

Nekega jutra mi je potožila nočna sestra, mlada, lepa deklica z belimi lici in rdečimi ustnicami, da se je Babniku sredi noči komaj iztrgala iz grabežljivih rok. “K sestri prednici pojdit! Povejte ji vse, kakor se je zgodilo! Saj tudi semenišnikom ni dovoljeno...”

Obe nuni, jaz in nočna sestra, sva se razburjali nad Babnikovo nesramnostjo.

Minilo je nekaj dni, da nisem govorila s to sestrom. Ko pa sva se srečali na samem, mi je povedala, da ji sestra prednica ni verjela. Rekla ji je, da se je vse to, kar ji je povedala o Babniku, zgodilo samo v njeni bolni, prapneta domišljiji.

V samostanu je bilo torej dvoje pravic resnic. Nekaterim, ki so bili priljubljeni, je bilo marsikaj dovoljeno, pri drugih so obsojali že samo senco greha.

POLITIČNI PRVAK

Korošca nisem nikoli slišala niti na kakšnem političnem zborovanju, niti ne vem, da bi nam bil kdaj pridigal. Že kmalu sem ga spoznala.

Bilo je kmalu potem, ko je prišla v naš samostan sestra Bogoslava.

Obiski potnikov, ki bi se pripeljali z avtomobilom v samostan, so bili redki. Zato ni bilo nič čudnega, če smo se ob taki priliki zgrnile na okna.

Tako, z limuzino, se je pripeljal tudi Korošec. V vežo našega samostana je stopil že starejši možki. Čeprav ni nosil talarja, sem po potezah spoznala, da je duhovnik.

Ni minilo dolgo — naproti stam prišli sestra Bogoslava in naša prednica. Prisrčno so si stisnili roke. Korošec in prednica sta se vneto razgovarjala. Vsi trije, s preoblečeno sestrom Bogoslavo, so stopili na samostanske stopnice, nakar sta se dr. Korošec in sestra Bogoslava poslovila in sedla v avto.

Vprašala sem nune, kdo je ta možki, s katerim je odšla preoblečena sestra Bogoslava. Rekle so mi, da je to dr. Anton Korošec, za katerega sem vedela, da je duhovnik in prvak klerikalne stranke. Nune so mi tudi rekle, da se imata s sestrom Bogoslavo rada. Vsakokrat ko utegne, se oglasi v samostanu, potem odpelje sestro Bogoslavo za nekaj dni na Bled.

In res, sestra Bogoslava se je kmalu vrnila, se spet preoblekla v samostansko obleko in stregla bolnikom.

KLONILA SEM

Kolikim moškim sem stregla, na da bi se mi bilo zganilo srce! Bili so vseh vrst, starejši, mladi, srednjih let, dobri, sebični, skromni, domišljivi... V urah boleznih so se razgalili pred menoj. Stregla sem jim, a ves čas sem jih gledala z namišljene višine. Bili so ljudje, ki so se venomer, tudi ko so bili bolni, pehali za zemsko srečo, ne da bi vedeli za rajsko srečo. V teh naporih so se mi zdeli kakor mravlje, ki bi hotele premakniti in osvojiti bruno. V solzni dolini ne bodo nikoli dosegli sreče! Nikoli!

Takrat pač nisem slutila, kako kmalu bom tudi jaz zahrepenela prav po tej zemski sreči. Gotovo ste ljubili. Ljubili prvokrat v življenju. Če pa se danes vprašate, zakaj ste se zaljubili, si ne veste odgovoriti. Ne, zakaj ste se zaljubili prav tisti dan, zakaj ne kdaj drugič, zakaj ne v kogar koli drugega.

Tako sem se zaljubila tudi jaz sama.

Nič posebnega ni bilo na njem. Človek, kakršnih sem srečala ob takrat kdo ve koliko. Imel je bolno nogo. Na ortopediji je ostal kake tri tedne. Malo časa, a dovolj in še preveč, da so se med nama spletle srčne vezi.

Že ob prvem srečanju sem čutila, da bom pred nekim čustvom, ki mi je bilo do tedaj neznano, klonila.

Bolno nogo sem mu morala dostikrat previjati. Vsakič, ko sem se odpravljala, da ga prevezem, sem čutila sladko vznemirjenost. Kadar koli sva se zazrla drug drugemu v oči, mi je začelo srce močneje biti. Zardevala sem. Rdečica mojih lic se je jasno odražala ob belini redovniškega klobuka.

Naj sem si še tako prizadevala, v čast božjo ne hoditi k njemu, sem si vendar poiskala kak neodložljiv razlog, da sem pohitela k njemu.

Oh, ki je čutil ob vsakem dotiku moje roke, kako sem mu predana, je izkoristil vsako prilžnost, da bi me še bolj navezal nase. Nagovarjal me je, naj zapustim samostan, naj se predam ljubezni, ki naju je združila. Ko je nekoliko ozdravel, me je iskal v čajni kuhinji, v kopalnici, pred operacijsko sobo...

Mnogo huje kakor čez dan se mi je godilo ponoči. Nепrestano sem videla njegove ljubeče oči, ki so se zazirale vame. Kolikokrat se je sklonil do mojega obraza, me poljubil na ustnice, na blede senca, na obla ramena, na prsi... Kakor v omami sem se predajala temu, dotlej nepoznanemu čustvu.

Srhotno iznenada sem padla z namišljene samostanske višine. Znašla sem se med neštevilnimi mravljami, ki sem pred kratkim gledala nanje še tako zviška. Moje hrepenenje je postalo na mah določeno. Želela sem si zemsko srečo. Želela sem si biti ljubljena. Po človeško ljubljena. In sama sem ljubila. Ljubila nežno in strastno.

V vsakem živcu in v vsakem vlaknu svojega telesa sem čutila sladkost strasti, ki me je zajela kakor požar.

Toda moje hrepenenje, ki se je v nekaj dneh in nočeh strahotno razraslo, se je neprestano drobilo med mlinskima kamnom katoliške morale. Vsakokrat, ko sem se iz omame streznila, sem začutila pričujočnost Jezusa, njega, ki bi mi bil moral biti vse na svetu. Mučil me je občutek nezvestobe do najvišjega.

Koliko solz sem pretočila v blazino na samostanski postelji! Koliko strahnega trpljenja mi je prizadejala ta neizživeta ljubezen!

SKRIVNOST

Nekaj dni, preden je odšel iz bolnišnice, je še hodil. Čeprav ni veroval, je prišel v našo kapelo. Med mašo sem morala naglas brati iz molitvenika.

Sedel je za nami, sestrami, v prazno klop. Takoj sem ga začutila. Malce sem se obrnila in ga prepoznala. Brati nisem mogla več. Zmedena sem prosila sosednjo sestro, naj bere dalje. Izročila sem ji molitvenik. Sosednja nuna je povzela besedo. Prekrižala sem roke in sklonila glavo.

Prednica je takoj zapazila mogoč zadrego. Po maši me je poklicala k sebi. Spraševala me je, zakaj nisem molila do konca maše. Toda tokrat se nisem izdala.

Bolnik, ki sem ga ljubila z žarom mladega srca, je prišel še nekajkrat, da sem mu previla nogo. S kakšnim nemirom sem pričakovala njegovega prihoda! Zdelo se mi je, kakor da živim samo za to, da ga bom spet videla. Bala sem se, kdaj bo noga čisto ozdravela, bala sem se torej tistega časa, ko bi se morala dokončno odločiti: ali zanj ali za boga.

PREPOVEDAN SAD

Medicinci so prakticirali v naši bolnišnici. Kdo ve, koliko ljubezni se je spletlo med nunami in njimi.

Red je na vsakem koraku preganjal posvetno ljubezen. Najsvetejša človeška čustva so zasipali z ognjem in žveplom. Posebno pa so grmeli proti ravnali. Trdili so, da je vsaka taka mati detomorilka. Da je prav, če trpi.

Lahko si torej mislite, kako mi je bilo pri srcu, ko sem izvedela, da se je neka mlada nuna zaljubila v nekega medicince, da je z njim zanosila, nakar jo je red poslal v Beograd, kjer je v tujem svetu splavila prepovedan sad. Red je žrtvoval otroka, samo da ne bi trpel njegov ugled.

Vse to se je dogajalo v času moje ljubezni. Kar otrdela sem, če sem si mislila, da bi se tudi meni lahko kaj takega pripetilo.

RAZKRITA SKRIVNOST

Zgodilo se je takole. On, ki sem mu posvetila prvo ljubezen, je govoril, nič hudega sluteč, o meni moji sestrični, ki je živela v Mariboru. Ta sestrična je v strahu zame opozorila red na ljubezen, ki se je spletla med nama. Skrivnost je bila razkrita.

Zašliševala me je prednica. Povedala sem ji vse po pravici, kar se je zgodilo. Govorila sem ji o tem, da je bila to moja prva ljubezen. Priznala sem ji, da mi je nekaj časa več pomenil kakor Jezus.

Prednici pa to moje priznanje ni bilo dovolj. Hotela je podrobnosti najine ljubezni.

Kri mi je udarila v glavo. “Sestra prednica, povedala sem vam vse sama...”

“In če je bilo še kaj, česar mi niste razkrili? Razkrijte se, razgalite se pred menoj, ki sem božja namestnica... Bog vam bo prej odpustil...”

Moj ponos, ki mi ga je uvrstila čista ljubezen, je bil globoko ranjen.

“Ničesar vam nimam več povedati...”

“Še drago vas bo stala ta trma, sestrica!”

“Govorila je z neprikrito škodoželjnostjo.”

PRIJATELJ

Na kirurškem oddelku, kjer sem bila takrat v službi, se je zdraval starejši župnik, ki je imel svojo župnijo na Gorenjskem.

Bil je dušni pastir in kmetovalec. Pri delu se je zvrnil z voza, si spahnil sklep iz rame in si nalomil ključnico. Trpel je velike bolečine. Čeprav je bil duhovnik, ni prenašal bolečin prav nič potrpežljivo. Kar naprej je stokal in vzdihoval. Sestre, ki smo mu stregle, smo se ga kot nepotrpežljivega bolnika bale. Posebno hujo je bilo za nas, če smo mu stregle ponoči. Zvonil in klical nas je kar naprej. Morale smo mu dajati zdravila proti bolečinam, ga v postelji obračati, popravljati mu blazino.

Meni pa je bilo neke noči dovolj njegovega sitnarjenja. Ko me je spet poklical, sem vstala, odšla k njegovi postelji in mu rekla: “Vzemite rožni venec in molite, pa bodo minile bolečine in dolgčas! Le zakaj bi morali prav vi, ki ste župnik, toliko sitnariti!”

Župniku, ki je bil vaju trdega življenja, so bile moje besede vseč.

“Glej jo, glej, govorite, kakor da bi drva sekali!”

Od takrat naprej ni več toliko zvonil in tudi sitnaril ni. Name pa se je jel vedno bolj navezovati.

(Dalje prihodnjic)

Špekulacije bivšega kralja Aleksandra

Arhivi stare Jugoslavije hranijo marsikatero zanimivost. V njih so tudi podatki o bogastvu bivšega kralja Aleksandra Karadjordjeviča. Popis njegovih premičnin in nepremičnin obsega 32 tipkanih strani. Aleksander je imel dvorce, stavbišča, vile, gozdove, rudnike, vinograde, lovovišča, delnice in obveznice v vrednosti več sto milijonov. Težko je bilo po njegovi smrti popisati bogastvo, iztisnjeno iz žuljev jugoslovanskih narodov.

Seznam njegovega premoženja, sestavljen leta 1938 pri okrajnem sodišču v Beogradu obsega 53 posestev. V Beogradu je imel Aleksander krasen dvorec, 13 hiš in druge nepremičnine. V Zagrebu je imel velike parcele, v Sarajevu hiše in stavbišče, v Dubrovniku dvorec, v Topoli in na Oplencu vile, dvorce, skladišča, vinograde in celo ceste, v Demir Kapiji velikansko posestvo, vinske kleti, vinograde, na Belju posestvo, lovski dvorec v Han Pijesku, posestvo v Kranjski gori, več lovišč itd.

Stara Jugoslavija je bila znana po svetu s svojimi aferami. Javnost o njih ni dosti vedela. Največje so šle na kraljev račun. Samo v aferi z orientalskimi železnicami je bila država oškodovana za 300 milijonov. Stara Jugoslavija je kupovala delnice otomanskih železnic po cenah, ki so znašale od četrtnine do petine njihove dejanske vrednosti. Ko so bile delnice v rokah skupine, za katero je stal Aleksander, so se začela pogajanja z beograjsko vlado, ki je kupila delnice za 300 milijonov francoskih frankov, medtem ko je plačal kralj zanje samo kakih 60 milijonov.

Jugoslavija je kupila železnice, ki so bile že tako njene. Kupila je celo del, ki je pripadel železniškemu omrežju Grčije. Država je imela pri tem veliko zgubo, kralj in njegovi pomagači pa so “zaslužili” 240 milijonov franco-

skih frankov. Ob aferi z orientalskimi železnicami je naložil Aleksander v pariških bankah nad 100 milijonov francoskih frankov. Ko je prišla ta afeta na dan, so v Beogradu uradno trdili, da je bilo vse to storjeno, da bi se “zboljšali” zavezniški odnosi s Francijo.

Beograjska občina je posamezne dele mesta izločila iz gradbenega področja in objavljala, da zidanje na njih ni dovoljeno. To se je večkrat zgodilo po Aleksandrovem naročilu. Takšna zemljišča so bila zelo poceni. Kralj jih je pokupil, potem pa prisilnil na občino, da je svoj sklep spremenila in dovolila na njih zidanje hiš. Čene so seveda takoj silno poskočila in tako je kralj tudi pri tem “zaslužil” težke milijone. Pri zamenjavi dinarja za frank al pari je zaslužil na leto kakih 35 milijonov. To je bil “dodatek” k njegovi civilni listi, ki je znašala na leto 25 milijonov din. Po zakonu iz leta 1928 kralj ni plačeval od svojih premičnin davkov. Ta zakon pa so razširili tudi na njegova podjetja v Topoli in Demir Kapiji.

Uprava dvora je kupovala velikanske količine živil, ki so bile obroščene trošarine, čeprav so jih pozneje preprodajali. Tudi od sladkorja je imel Aleksander milijonske dohodke.

Posebno poglavje so bile obveznice vojne škode, ki so bile veščidel v rokah revnejših ljudi, ker so bogati dobili vojno odškodnino v reparacijah. Ljudje so sčasoma izgubili zaupanje v te obveznice in jih prodajali po smešno nizkih cenah. Njihova vrednost je še bolj padla, ko je takratni finančni minister Stojađinovič izjavil, da država ne bo mogla ljudem izplačevati vojne škode. Ljudje so jih prodajali za desetinko nominalne vrednosti. Ko so jih večinoma prodali, pa je prišla izjava, da je njihovo izplačilo začetovljeno. Tedaj je začela kraljeva blagajna obveznice vojne škode prodajati. Pri tem je Aleksander s svojimi po-

magaci “zaslužil” 600 milijonov. To pa je seveda le drobec Aleksandrovih špekulacij in finančnih transakcij, ki bi jih lahko našli še celo vrsto. Tu je omenjenih le nekaj javnosti najbolj znanih.

(Po “Ljubljanskem dnevniku”)

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik

nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalo in se izsello, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenege dosovora.

Njegov naslov je
Dr. J. V. ZUPNIK
6131 ST. CLAIR AVENUE
Tel. ENdicott 1-5013
vagal East 62nd Street; vhod samo na East 62nd Street.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Dr. J. V. ZUPNIK

Chicago, Ill.

REAL ESTATE FOR SALE

Good Chance to build Cape Cod or Ranch Type HOMES. 2 lots each 60x296. Excellent location. Come out and see for yourself.
Call Glen Elyn 2224

DOMESTIC HELP

Nice Catholic Rectory needs GOOD COOK and a Second Girl.
3318 Clarence — Berwyn
GUnderson 4-4637

Home for the Aged needs 1 KITCHEN HELPER and 1 WAITRESS to work in home. Stay. Congenial surroundings.
Call Supt. — Midway 3-6483
5445 Ingleside

Business Couple needs COMPETENT WOMAN to care for children. One who will appreciate good home. Room, board, small salary. D.P. welcome.
Fillmore 4-7833

Nice Home, couple, 1 child, wants COMPETENT WOMAN. General housework. Stay. Own room. TV.
EAsgate 7-2659

EDUCATION MOLDS OUR FUTURE

BETTER SCHOOLS BUILD A STRONGER AMERICA

HELP WANTED MALE

ALARM INVESTIGATORS

20 - 40 YEARS OF AGE
MUST BE AT LEAST 5 FEET 10 INCHES TALL
AND PASS PHYSICAL EXAMINATION
HOURS: 1 A. M. TO 9 A. M.
MUST HAVE CITIZENS' PAPER AND SPEAK ENGLISH
40 HOUR WEEK — \$1.28 PER HOUR TO START
GRADUAL REGULAR INCREASES
Apply Room 426 4753 Broadway

HELP WANTED MALE AND FEMALE

JUNIOR SECRETARY — Salary Open
Regional Sales Manager of nationally known organization needs alert, intelligent young woman who likes work with sales figures. Light dictation. Permanent position. Pleasant surroundings. Congenial co-workers. Air-conditioned office. — 5 day week.
Excellent employee benefits program.
CASHIER — Good Salary
Immediate opening for alert dependable young man, 25-35, in sales branch of National firm. Permanent with good chance for advancement. Air-conditioned office. — 5 day week.
Excellent employee benefits program.
ANHEUSER BUSCH, INC.
2367 LOGAN BLVD. Brunswick 6-3000

Društveni koledar

JUNJA

28. junija, nedelja — Piknik društva Vipavski raj št. 312 SNPJ na farmi SNPJ.

JULIJA

12. julija, nedelja — Piknik društva Združeni bratje št. 26 SNPJ na farmi SNPJ.

DECEMBRA

6. decembra, nedelja — Koncert zbora Slovan v Ameriško jugoslovanskem centru, Recher Ave.

CHICAGO, ILL.
FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL
DEarborn 2-3179

FEMALE HELP WANTED

GOOD POSITION FOR RESIDENT IN OUR NEIGHBORHOOD
Immediate openings for
TYPIST
GENERAL OFFICE
WORKER
Alert beginner acceptable.
5 day week.
See Mr. Larry Day
VALENTINE & CO.
1500 SOUTH WESTERN AVE.

SEAMSTRESS — Linen room experience. 8 to 4:30 p. m. Insurance benefits. Buena Park Hotel.
4145 Broadway.
See housekeeper or manager

BUSINESS OPPORTUNITY

Good Chance to buy GRILL LUNCHROOM. Business warrants 4 adults, 6 rooms living quarters. \$125 month. Selling due to illness. See to appreciate.
Call VAnderbilt 4-5719

GAS STATION and Garage — Sun machine, hoist greasing facilities. Good location on state highway. For appointment call
Elmhurst 4245 or 1750W

CORSET SHOP — South Shore District. Established 14 years. Good going business; modern fixtures. Well stocked. Reasonable rent. Good lease. Must be seen to appreciate a real value. Priced for immediate sale due to illness.
2337 E. 71st St.
HYde Park 3-8811

GROCERY - DELICATESSEN — Forced to sell. Will sacrifice. Established more than 25 years. Well located on southwest side.
Call owner.
HEmlock 4-1273

Good Chance to buy GAS STATION. Selling, partners split up. Must sell for stock and equipment. Net profit last year \$10,000.
FOrrest 9-8626

GROCERY section in active butcher shop. Northwest Austin territory. Rental, \$37.50 per month. Best offer.
Columbus 1-9577
from 8 a. m. to 1 p. m.

Don't gamble with fire — the odds are against you!

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

19461 SO. LAKE SHORE BLVD.

Pokličite:

IVanhoe 1-9382

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti